

K

Kulturredaktionen
Tel 08-13 50 00
kultur@svd.se

KULTUR

FOTO: DAN HANSSON

Tomas Ledin.

Tomas Ledin får hederspris

PRIS Tomas Ledin får Musikförläggarnas hederspris för 2013. Branschorganisationen delar årligen ut priset som tillfaller en eller flera kompositörer som gjort betydande insatser under lång tid i svenskt eller internationellt musikliv. Tomas Ledin får priset för en "outsinlig ström av fantastiska sånger" i samband med en gala på Fredag på Berns salonger i Stockholm. **SVD**

FOTO: PÅR OLSSON

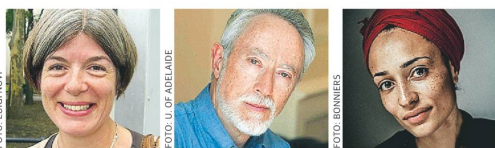
Seminarie serietar på pulsen på vår nationalism

SAMTAL Att vi i Norden hyllar det moderna och välfärdsstaten får oss ofta att tro att vi utgör någon sorts förtrupp för jämlikheten och att vi inte är ett dugg nationalistiska – om något så är det frågan om en "snäll nationalism". Detta rimmar dock illa med det faktum att det i de nordiska parlamenten idag finns partier som inte alls bejaktar en liberal modernitet, utan i stället är högerpopulistiska – för att inte säga ultranationalistiska eller rassistiska – och att det faktiskt är en betydande andel nordbor som har röstat in dessa partier.

Om detta behöver vi samtal, menar Henrik Arnstad, författare till boken "Älskade fascism" (Norstedts). Därför drar han i gång en seminarierie om "Den snälla nationalismen" i ABF-huset i Stockholm. Tre måndagar i rad behandlas den nordiska självbilden och hur den stämmer med verkligheten. Ser vi fortfarande inga risker med vår "snälla nationalism" – trots Lasermannen och Anders Behring Breivik?

Start i dag kl 18 då Henrik Arnstad och Lena Sundström samtal om "vi och de andra".

ANDERS Q BJÖRKMAN

Claire Messud, JM Coetzee och Zadie Smith skriver i NYRoB.

Pigg jubilar bjuder på läsfest

LITTERATUR Det finns egentligen bara två sätt att åldras på. Med värdighet, och utan värdighet.

Länge funderade jag på vilken väg som New York Review of Books skulle ta. För många har NYRoB varit ett andra universitet, ett överdärligt bidrag till den intellektuella debatten, sedan 1963 fyllt av kvalificerade texter om nya böcker, utställningar och politik.

Men för snart ett decennium sedan började kvaliteten att dala. Känslan av att du redan läst texterna även om de var nya var svår att skaka av sig.

Jag tror att det hade med generationsväxlingen att göra. En av grundarna, Barbara

Epstein, avled häromåret, och kvar finns nu vara den 83-åriga Robert B Silvers, vid rodet.

Men lagom till 50-årsjubileet står det klart att NYRoB nu är piggare än på länge. Jubileumsnumret är en läsfest: Claire Messud skriver om Camus, JM Coetzee om Patrick White, Daniel Mendelsohn om "Game of thrones", Zadie Smith om europeiska trädgårdar. NYRoB har behövt förändras för att kunna bevaras – i dag har man en utmärkt webb – men i grunden är det tidningens klassiska koncept som nu känns så modernt. Inget slår kombinationen av rätt skribent och rätt ämne.

DANIEL SANDSTRÖM

Kulturchef Daniel Sandström daniel.sandstrom@svd.se **Biträdande kulturchef** Anders Q Björkman anders.q.bjorkman@svd.se **Kritikredaktör** Anna Ångström anna.angstrom@svd.se **Debatt** e-post: kulturdebatt@svd.se

Gåtfullheten attraherar och irriterar

SUBLIMA DETALJER Det är skuggorna snarare än ljuset som drar blicken till sig. Martina Hoogland Ivanow låter alltid mörkret spela en aktiv roll i sina fotografier.

KONST

Fotografi

Martina Hoogland Ivanow

Härifrån till verkligheten

Kulturhuset

T om 19 januari 2014

Fem rum har det blivit av den stora salen "Galleri 3" tre trappor upp i Kulturhuset där fotografen och numera även filmaren Martina Hoogland Ivanow får sin första riktigt stora utställning som med ett 80-tal fotografier blickar tillbaka över 15 års skapande. Tre rum är upplysta, två är mer eller mindre försänkta i mörker. I det innersta är väggarna kala, endast fondens scenografi – en mörk-betsad bräddvägg, en ramp som leder upp till en utsågad fönsteröppning möter betraktaren.

Gär man dit och tittar in ser man en film i fjärran – är jag frestad att skriva, fast det bara är fråga om några få meters avstånd till de flimrande rörliga bilderna. Man hör ambientmusik och en spröd, nästan viskande stämma. Den tillhör Annelise Frankfurt (1926–2007), dansare, koreograf, dockmakerska. En i dag nästan bortglömd – men uppmärksammat med en utställning i Dansmuseet 2008 – elev till koreografen Birgit Åkesson med österrikisk-judiska rötter och föremål för Martina Hoogland Ivanows regi debut. Den associativt för-

tätade sju minutersloopen med dokumentära inslag förmedlar ett porträtt av en känslig och spröd person som pläderar för en romantisk syn på konsten. Ett valfrändskap?

"**Klärobyskyr**" är det ord jag kommer att tänka på när jag ser såväl film som fotografier. Det betyder ljusdunkel, fast i Martina Hoogland Ivanows fall skulle "dunkel-ljus" beskriva bilderna bättre. Ofta är det skuggorna – det man knapp kan urskilja – som drar blicken till sig snarare än vad som syns i ljuset. Martina Hoogland Ivanow är en fotograf som alltsedan debuten i 90-talets hipstermagasin som I-D och Dazed & Confused låtit mörkret spela en aktiv roll i sina bilder.

I serien "Satellite" har den vittberesta fotografen sökt upp alternativa samhällen, enkla för världsskädnings eller förhållningssätt till naturen. Där ser vi två kvinnor, en bakifrån och en i halvprofil insmorda i lera. Ansiktena är bortvända eller döljs av hår. Lera återkommer även på fällen till en lång ålderdomligt skuren grön klänning buren av en kvinna stående på en veranda. Hennes ansikte döljs helt i skugga. Det sätter i gång fantasin – är det en amish troende, en hutterit, en antroposof i Dornach eller bara Tant Grön på Skansen?

Mörkermanéret är suggestivt, men gör också bilderna väl slutna.

Gåtfullheten är attraktiv, men blir stundtals irriterande. Om man inte ska släppa det dokumentära anslaget. Bara låta det bero och inte fästa sig så vid motiven kan tänkas föreställa eller var i världen de kan vara tagna. Bättre kanske att bejaka dem som partiella abstraktioner och att ta till sig den drömliga kvaliteten. Jag kommer att tänka på den franska fotografen Sarah Moon som tidigare utforskat poetiskt laddade skuggvärldar, men ibland gjort dem kvinnligt sockersöta – vilket är långtifrån fallet här.

Martina Hoogland Ivanow blir aldrig för vacker i sitt bildspråk även om vissa detaljer är helt sublima. I serien "Speedway", där hon följt sportens utövare och tävlingar långt upp i norr, i Sverige, Sibirien och Mongoliet, finns en bild – tagen om kvällen förstas – där banans belysning speglar sig i några åskådarens skuldror. De blänker till i dunklet som vore de gyllene uniformsepåletter. I samma serie knäböjer en gestalt, kanske en speedwayförare, på den isiga banan i vad som ser ut som en magisk ritual. Och den enda mc som syns passerar förbi som suddig siluett på ett dystert grånistrande underlag av snö och is.

CLEMENS POELLINGER

08-13 51 90, clemens.poellinger@svd.se

Martina Hoogland Ivanow. FOTO: JANERIK HENRIKSSON/JT

”**Klärobyskyr** är det ord jag kommer att tänka på när jag ser såväl film som fotografier.

